Ж. БАЛАСАГЫН атындагы Кыргыз
УЛУТТУК УНИВЕРСИТЕТИ

КР УИАнын Ч. АЙТМАТОВ атындагы
ТИЛ ЖАНА АДАБИЯТ ИНСТИТУТУ

КЫРГЫЗСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ
УНИВЕРСИТЕТ имени Ж. БАЛАСАГЫНА

ИНСТИТУТ ЯЗЫКА И ЛИТЕРАТУРЫ им.
Ч. АЙТМАТОВА при КР НАН

Д 10.24.700 ДИССЕРТАЦИЯЛЫК КЕҢЕШ
ДИССЕРТАЦИОННЫЙ СОВЕТ Д 10.24.700

720033, Бишкек ш., Фрунзе көчөсү, 547
Тел.: 0(312) 32-33-94
Эл.дарек: sonayimkaratayeva@mail.ru

720033, г. Бишкек, ул. Фрунзе, 547
Тел.: 0(312) 32-33-94

№ 10-24-06

«13» 01 2025-ж.

Кыргыз Республикасынын
Президентине караштуу
Улуттук аттестациялык
комиссиясынын төрагасынын
у.м.а., э.и.д., профессор
Р. Э. Асизбаевге

Жолдомо кат

Кыргыз Республикасынын Президентине караштуу Улуттук аттестациялык комиссиясынын 2024-жылдын 10-октябрындагы №33 буйругу менен түзүлгөн Жусуп Баласагын атындагы Кыргыз улуттук университети жана Кыргыз Республикасынын Улуттук илимдер академиясынын Ч. Айтматов атындагы Тил жана адабият институтуна караштуу филология илимдеринин доктору (кандидаты) окумуштуулук даражасын коргоо боюнча түзүлгөн Д 10.24.700 диссертациялык кеңеши 2024-жылдагы аткарылган иштери боюнча отчётун жөнөтөт.

Диссертациялык кеңештин төрагасы,
ф.и.д., профессор Маразыков Т. С.

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН ПРЕЗИДЕНТИНЕ КАРАШТУУ УЛУТТУК АТТЕСТАЦИЯЛЫК КОМИССИЯ

Жусуп Баласагын атындагы Кыргыз улуттук университети жана Кыргыз Республикасынын Улуттук илимдер академиясынын Ч. Айтматов атындагы Тил жана адабият институтуна караштуу филология илимдеринин доктору (кандидаты) окумуштуулук даражасын коргоо боюнча түзүлгөн Д 10.24.700 диссертациялык кеңештин 2024-жылдагы аткарган иши жөнүндө

ОТЧЁТУ

БИШКЕК - 2025

Д 10.24.700 ДИССЕРТАЦИЯЛЫК КЕҢЕШТИН 2024-ЖЫЛДАГЫ АТКАРГАН ИШИ ЖӨНҮНДӨ
ОТЧЁТУ

Жусуп Баласагын атындагы Кыргыз улуттук университети жана Кыргыз Республикасынын Улуттук илимдер академиясынын Ч. Айтматов атындагы Тил жана адабият институтуна караштуу филология илимдеринин доктору (кандидаты) окумуштуулук даражасын коргоо боюнча түзүлгөн Д 10.24.700 диссертациялык кеңеши Кыргыз Республикасынын Президентине караштуу Улуттук аттестациялык комиссиясынын 2024-жылдын 10-октябрындагы №33 буйругу менен бекитилген.

Диссертациялык кеңеш төмөнкү адистиктер боюнча докторлук жана кандидаттык диссертациялардын коргоосун өткөрүүгө укуктуу болгон:

10.02.01 – кыргыз тили

10.02.06 – түрк тилдери

1. 2024-жылы өткөрүлгөн жыйындын саны – 3.
2. Жыйындардын жарымынын азына катышкан кеңештин мүчөлөрү - жок.
3. Отчёттук жыл ичинде кеңеште илимий өндүрүшкө киргизилген диссертациялардын кыскача анализи

3.1. Каралган иштердин тематикасынын анализи:

Докторлук диссертациялар:

1. Бийгелдиева Нуржан Абдыгуловнанын "Көркөм тексттеги ретроспекция жана проспекция категориясы" аттуу 10.02.01 – кыргыз тили адистиги боюнча филология илимдеринин доктору окумуштуулук даражасын изденип алуу үчүн жазылган диссертациясы.

Диссертациялык иште тексттик категория түшүнүгү тексттин типологиялык белгилеринин аспектисинде каралып, коммуникативдик актыны эсепке алуу менен аныкталган. Көркөм тексттеги ретроспекция жана проспекция категориясын анализдөөнүн башкы критерийи болуп, стилистикалык маани алынган. Ал ар түрдүү деңгээлдеги тилдик каражаттардын бириккен жыйындысынан туруп, бирдиктүү коммуникативдик дайындоонун баарлашуусунун максатынын, тилдик каражаттын жана спецификалуу айтымдардын маңызында ишке ашкан. Бул категориялар функционалдык семантикалык-стилистикалык категория катары лингвистикалык талдоого алынган. Көркөм тексттеги ретроспекция жана проспекция категориясын изилдөөгө алуу – азыркы учурда коммуникативдик функционалдык багытка туура болгон ыкта ишке ашкан жана аралаш илимдердин маалыматтарына таянылган. Ошондой эле, кыргыз тилиндеги көркөм чыгарманын материалында, функционалдык семантикалык-стилистикалык категория катары илимий-теориялык негизде биринчилерден болуп аныкталган. Бул диссертациялык иштин актуалдуулугун түзөт.

Кандидаттык диссертациялар:

1. Мураталиева Уркуя Тойчуевнанын "Сөздүн магиялык кудурет-күчү: риторика маселеси" аттуу 10.02.01 – кыргыз тили адистиги боюнча филология илимдеринин кандидаты окумуштуулук даражасын изденип алуу үчүн жазылган диссертациясы.

Диссертациялык иштин темасынын актуалдуулугун - 1) кара риторикага кыйыр байланышкан айрым бир эмгектерди эске албаганда, анын кыргыз тил илиминде атайын изилдөөнүн объектиси катары каралган эмес; 2) коомдук жашоонун ар кандай чөйрөлөрүндө активдүү колдонулган псевдологикалык технологиялар, манипуляциялык амалдар, рабулистика, софистика өңдүү ык-амалдардын чеги, түрлөрү ажыратылып, конкреттүү тилдик фактылардын мисалында каралбаганы; 3) кара риторикадагы кептик стратегиялар менен тактикалардын реализацияланышында, кептик жүрүм-турумдун өзгөчөлүктөрүнүн текстте чагылдырылышында, псевдологикалык технологиялардын, вербалдык агрессия, демагогия, рабулистика, софистика өңдүү амалдардын ишке ашуусунда риторикалык фигуралардын маанисинин ачылып берилбегени түзөт.

2. Токошева Жамила Аттокуровнанын Махмуд Кашкаринин «Диван-и лугат ат-түрк» сөздүгүндөгү уңгу сөздөр (атооч сөз түркүмдөрү) жана алардын азыркы кыргыз тилине катыштыгы" аттуу 10.02.01 – кыргыз тили адистиги боюнча филология илимдеринин кандидаты окумуштуулук даражасын изденип алуу үчүн жазылган диссертациясы.

М. Кашкаринин сөздүгүндөгү атооч сөздөрдүн маанилери, тыбыштык жактан өзгөрүүлөрү, азыркы кыргыз тилинде сакталгандарынын изилденишинин мааниси чоң. Анткени кайсы гана тилди албайлы анын сөздүк составынын басымдуу бөлүгүн атооч сөздөр түзөт. Атооч сөздөр ар кандай заттардын, кубулуштардын, абстракттуу түшүнүктөрдүн аттарын билдирип дүйнө таануучулук чоң мааниге ээ болот. Демек, Махмуд Кашкаринин сөздүгүндөгү атооч сөздөрдү изилдөө менен ата-бабаларыбыздын мындан миң жыл мурдагы дүйнө таанымдарынан кеңири түшүнүк алса болот. Эмгектин материалдарын ар тараптан изилдөөгө алуу менен бирге, кыргыз тилинин тыбыштык түзүлүшүндөгү, грамматикалык формасындагы жана лексикалык курамындагы ар түрдүү өзгөчөлүктөрдүн изилдениши диссертациялык иштин актуалдуулугун түзөт.

3.2. Каралган иштердин илимий жыйынтыктарын пайдалануунун деңгээлине анализ

2024-жылы диссертациялык кеңеште корголгон диссертациялык иш жок.

4. Илимдин докторунун окумуштуулук даражасын изденүүгө каралган диссертациялар жөнүндө маалыматтар

Иштердин мүнөздөмөсү	Адистиктин шифры	
	Илимдин тармагы 10.02.01- кыргыз тили	**Илимдин тармагы 10.02.06 – түрк тилдери**
Изденүүчүнүн арызы боюнча кароодон алынып салынган иштер	-	- -
Коргоонун жыйынтыгы боюнча оң чечим менен	-	- -
Кошумча корутундулар берилген	-	- -
Анын ичинде башка уюмдардан	-	- -
2025-жылдын январына карата кароодо жатат	1	-

5. **Илимдин кандидаты окумуштуулук даражасын изденүүгө каралган диссертациялар жөнүндө маалыматтар**

Иштердин мүнөздөмөсү	Адистиктин шифры	
	Илимдин тармагы 10.02.01- кыргыз тили	**Илимдин тармагы 10.02.06 – түрк тилдери**
Изденүүчүнүн арызы боюнча кароодон алынып салынган иштер	-	- -
Коргоонун жыйынтыгы боюнча оң чечим менен	-	- -
Кошумча корутундулар берилген	-	- -
Анын ичинде башка уюмдардан	-	- -
2025-жылдын январына карата кароодо жатат	4	1

6. Адистиктердин кошулушунда аткарылган диссертациялар жок.

Диссертациялык кеңештин төрагасы,
филология илимдеринин доктору, профессор Маразыков Т. С.

Диссертациялык кеңештин окумуштуу катчысы,
филология илимдеринин доктору, доцент Каратаева С. К.

Диссертациялык кеңештин төрагасы менен окумуштуу катчысынын колун тастыктайм:

КБнын башчысы *Жайнакова А.*

Жусуп Баласагын атындагы Кыргыз улуттук университети жана Кыргыз Республикасынын Улуттук илимдер академиясынын Ч. Айтматов атындагы Тил жана адабият институтуна караштуу филология илимдеринин доктору (кандидаты) окумуштуулук даражасын коргоо боюнча түзүлгөн Д 10.24.700 диссертациялык кеңештин адистиктеринин шифрлары боюнча **расмий оппоненттер жөнүндө маалымат**

Расмий оппоненттер жөнүндө маалымат							**Илимий даражаны изденүүчүлөр жөнүндө маалымат**					
№	Оппоненттин аты жөнү	Жаран-дыгы	Адистиги	Оку-муш-туулук даража-сы	Окумуш-туулук наамы	ДК шифры	№	Оппонент-терди дайындоо күнү	Изденүүчү жөнүндө маалымат	Адистиги	Окумуш-туулук даражасы	КР ЖАК чечими
1	Дунканаев Абдыкалык Токтогулович	КР	10.02.01	ф.и.д.	доцент	Д 10.24.700	1	11.12.2024	Мураталиева Уркуя Тойчуевна	10.02.01	ф.и.к.	-
2	Максутова Айзада Асанбековна	КР	10.02.01	ф.и.2.	доц.м.а.	Д 10.24.700						

Диссертациялык кеңештин төрагасы,
филология илимдеринин доктору, профессор Маразыков Т. С.

Диссертациялык кеңештин окумуштуу катчысы,
филология илимдеринин доктору, доцент Каратаева С. К.

Диссертациялык кеңештин төрагасы менен окумуштуу катчысынын колун тастыктайм:

КБнын башчысы *Жайнакова А.*

Жусуп Баласагын атындагы Кыргыз улуттук университети жана Кыргыз Республикасынын Улуттук илимдер академиясынын Ч. Айтматов атындагы Тил жана адабият институтуна караштуу филология илимдеринин доктору (кандидаты) окумуштуулук даражасын коргоо боюнча түзүлгөн Д 10.24.700 диссертациялык кеңештин адистиктеринин шифрлары боюнча **эксперттик комиссиясынын мүчөлөрү жөнүндө маалымат**

Эксперттик комиссиянын мүчөлөрү жөнүндө маалымат							**Илимий даражаны изденүүчүлөр жөнүндө маалымат**					
№	Эксперттин аты жөнү	Жаран -дыгы	Адистиги	Окумуш-туулук даражасы	Окумуш-туулук наамы	ДК шифры	№	Эксперттик комиссияны дайындоо күнү	Изденүүчү жөнүндө маалымат	Адистиги	Окумуш-туулук даражасы	КР ЖАК чечими
1	Дунканаев Абдыкалык Токтогулович	КР	10.02.01	ф.и.д.	доцент	Д 10.24.700	1	23.10.2024	Мураталиева Уркуя Тойчуевна	10.02.01	ф.и.к.	-
2	Сагынбаева Бурул	КР	10.02.06	ф.и.д.	профессор	Д 10.24.700	2	23.10.2024	Токошева Жамила Аттокуровна	10.02.01	ф.и.к.	-
3	Жумагул кызы Айнура	КР	10.02.01	ф.и.к.	доц.м.а.	Д 10.24.700	3	29.11.2024	Бийгелдиева Нуржан Абдыгуловна	10.02.01	ф.и.д.	-
4	Усманбетов Баяман Жунушбекович	КР	10.02.06	ф.и.д.	доцент	Д 10.24.700	4					
5	Абдыкеримова Аида Эсенгуловна	КР	10.02.01	ф.и.д.	доцент	Д 10.24.700	5					
6	Акынбекова Айман Усенбаевна	КР	10.02.01	ф.и.д.	доцент	Д 10.24.700	6					
7	Ормонбекова Ардакбүбү Ормонбековна	КР	10.02.01	ф.и.д.	доцент	Д 10.24.700						
8	Дунканаев Абдыкалык Токтогулович	КР	10.02.01	ф.и.д.	доцент	Д 10.24.700						

9	Алишова Махабат Култаевна	КР	10.02.01	ф.и.д.	доцент	Д 10.24.700						

Диссертациялык кеңештин төрагасы,
филология илимдеринин доктору, профессор Маразыков Т. С.

Диссертациялык кеңештин окумуштуу катчысы,
филология илимдеринин доктору, доцент Каратаева С. К.

Диссертациялык кецештин төрагасы менен окумуштуу катчысынын колун тастыктайм:

КБнын башчысы *Жайнакова А.*